

1 Tõendamiskohustus

Oikeuden vahvistaminen tuomioistuimessa edellyttää väitteiden toteen näyttämistä. Tätä varten suoritetaan prosessitoimia, joiden muoto ja määräajat ovat säänneltyjä.

Menettelyyn osallistuvien asianosaisten on näytettävä toteen seikat, joita he esittävät väitteidensä ja vaatimustensa tueksi. Kantajan on siis näytettävä toteen kanteen perusteena olevat seikat, ja vastaajan on näytettävä toteen seikat, jotka estävät, kumoavat tai heikentävät kanteen perusteena olevien seikkojen oikeudellisia vaikutuksia.

Näytön puutteen kielteiset vaikutukset kohdistuvat asianosaiseen, jolla on todistustaakka. Jos asianosainen ei siis ennen tuomion tai muun ratkaisun antamista ole näyttänyt toteen vaatimustensa perusteiksi esittämiään seikkoja, tuomioistuimen on hylättävä vaatimukset. Kun tuomioistuin arvioi, onko jommankumman asianosaisen esittämä näyttö tietyistä seikasta puutteellista, se ottaa huomioon, miten helppoa tai vaikeaa asianosaisen on ollut näyttää kyseinen seikka toteen.

On olennaisen tärkeää arvioida etukäteen mahdollisuuksiaan näyttää toteen seikat, joihin tuomioistuimelle esitettävät vaatimukset perustuvat. Näin välttyä hukkaamasta aikaa ja rahaa (oikeudenkäyntikulut), jos osoittautuu, ettei kannetta kannata nostaa. Tästä syystä on tarpeen selvittää edes yleisellä tasolla perustiedot todistelua koskevasta sääntelystä.

1.1 Millised on tõendamiskohustust reguleerivad normid?

Espanjan oikeudessa todistelumenettelystä on säädetty 7. tammikuuta 2000 annetun siviiliprosessilain 1/2000 (*Ley de Enjuiciamiento Civil*) II niteen I osaston V ja VI luvussa (281–386 §). Siviiliprosessilain johdanto-osan XI kohdassa esitetään yleisiä huomautuksia todistelusta. Näistä voi olla hyötyä kaikille niille, jotka haluavat olla jossain määrin perillä siitä, millaisena Espanjan lainsäätäjä näkee todistelun.

Joissakin menettelyissä, esimerkiksi alaikäisiä koskevissa menettelyissä tai perheoikeudellisissa asioissa, todisteluun sovelletaan yleissäännöksistä poikkeavia erityissäännöksiä. Myös muutoksenhakuasteessa voidaan esittää todisteita. Tavallisesti nämä todisteet ovat sellaisia, joita ei ole voitu esittää ensimmäisessä oikeusasteessa asianosaisesta riippumattomista syistä.

1.2 Kas on olemas normid, mille alusel on teatavad asjaolud tõendamiskohustusest vabastatud? Millistel juhtudel? Kas tõenditega on võimalik konkreetne õiguslik eeldus ümber lükata?

Tosiseikkoja koskeva näyttö ja oikeuskysymyksiä koskeva näyttö on erotettu perinteisesti toisistaan teoriassa. Todellisuudessa oikeuskysymyksistä ei tarvitse esittää näyttöä, sillä tuomarin on tunnettava lain sisältö. Poikkeuksen muodostaa vieraan maan laki, josta voidaan esittää todisteita. Vieraan maan lakia koskevasta näytöstä säädetään kansainvälisestä yhteistyöstä siviilioikeudellisissa asioissa annetussa laissa (*Ley de Cooperación jurídica internacional en materia civil*). Kyseisen lain mukaan tuomioistuin voi pyytää vieraan maan lakia koskevaa selvitystä tavallisesti Espanjan keskushallinnon viranomaisen kautta. Jos vieraan maan lain sisältöä ei näytetä toteen, voidaan soveltaa Espanjan oikeutta. Tuomioistuin tosin käyttää tätä mahdollisuutta vain poikkeustapauksessa.

Sellaisia seikkoja ei ole välttämätöntä todistaa, jotka ovat yleisesti tunnettuja, kuten ei myöskään seikkoja, joista asianosaiset ovat yksimielisiä, paitsi jos heillä ei ole määräämisvaltaa oikeudenkäynnin kohteena olevan asian suhteen. Tällaisia ovat esimerkiksi henkilöiden oikeustoimikelpoisuutta, lapsen ja vanhemman välistä oikeudellista sidettä, avioliittoa ja alaikäisiä koskevat prosessit.

Laissa vahvistetut oletamat vapauttavat asianosaisen esittämästä näyttöä sellaisesta oletetusta tosiseikasta, joka on hänen itsensä kannalta edullinen. Tällaisia oletamia vastaan voidaan esittää näyttöä, ellei sitä ole nimenomaisesti kielletty laissa. Esimerkkinä tällaisista oletamista voidaan mainita avioliiton aikana kertyneen omaisuuden yhteisomistusta koskeva oletama, joka pätee, jollei omaisuuden osoiteta kuuluvan yksin aviomiehelle tai aviiovaimolle; oletama puolisoiden asumisesta yhdessä taikka oletama menehtyneen henkilön olemisesta elossa aina siihen asti, kun kuolema todetaan.

Yleisesti voidaan todeta, ettei kantaja vapaudu vaatimustensa perusteeksi esittämiensä seikkojen todistustaakasta, vaikka kanteeseen ei vastattaisi tai vastaaja ei saapuisi oikeuteen. Tuomioistuin voi kuitenkin muutamissa poikkeustapauksissa ratkaista asian kantajan hyväksi, ellei vastaaja vastusta vaatimuksia. Tällaisia poikkeustapauksia ovat esimerkiksi maksamismääräys ja maksujen laiminlyöntiin perustuva häätötuomio.

1.3 Kui veendunud peab kohus asjaolus olema, et oma otsus sellele asjaolule rajada?

Asianosaisten kanteessa ja vastineessa esittämät seikat on näytettävä toteen, ja tuomioistuimen on arvioitava ne tapauksen olosuhteiden perusteella. Tuomioistuimen on otettava huomioon kaikki esitetyt todisteet ja niiden luonne (julkisella asiakirjalla on eri todistusarvo kuin asianosaisen lausumalla). Arviointi ja perusteet, joiden pohjalta tuomioistuin tekee tiettyjä päätelmiä, on esitettävä tuomiossa. Suoran näytön lisäksi otetaan huomioon myös epäsuora näyttö. Epäsuorassa näytössä tuomioistuin voi olettaa hyväksytyin ja täysin todistetun seikan perusteella jonkin toisen seikan pitävän paikkansa edellyttäen, että näiden seikkojen välillä on täsmällinen ja suora yhteys. Tuomioistuin esittää ratkaisussaan, miten todistetun seikan avulla päädyttiin oletettuun seikkaan.

2 Tõendite kogumine

2.1 Kas tõendite kogumiseks on alati nõutav poole taotlus või võib kohtunik teatavates olukordades koguda tõendeid ka omal algatusel?

Siviilioikeudenkäyttöä sääntelevän periaatteen mukaisesti asianosaisten on esitettävä tuomioistuimelle todisteet, joilla ne pyrkivät perustelevaan väitteensä menettelyssä. Tuomioistuin voi kuitenkin määrätä viran puolesta asianosaiset esittämään tiettyjä todisteita, mutta vain laissa säädettyissä tapauksissa. Jos tuomioistuin arvioi, että asianosaisten varsinaista oikeudenkäyntiä edeltävän kuulemisen aikana esittämät todisteet eivät ole riittäviä kiistanalaisten seikkojen selvittämiseksi, tuomioistuin voi ilmaista asianosaisille, mitä seikkaa koskeva näyttö on riittämätöntä, ja ilmoittaa samalla, mitä näyttöä asianosaiset voisivat esittää.

Kun kyseessä on henkilöiden oikeustoimikelpoisuutta, lapsen ja vanhemman välistä oikeudellista sidettä, avioliittoa tai alaikäisiä koskeva menettely, tuomioistuin voi määrätä asianosaisen esittämään minkä tahansa todisteen, jonka katsoo olevan tarpeellinen asian ratkaisemisen kannalta menettelyn tyypin mukaisesti. Asianosaisten tai syyttäjän pyytämällä todisteilla ei ole tähän vaikutusta.

2.2 Millised on järgmised sammud, kui poole taotlus tõendite kogumiseks rahuldatakse?

Kun suullista menettelyä (enintään 6 000 euron arvoiset vaatimukset) edeltävässä kuulustelussa on ehdotettu todistelua ja pyyntö on hyväksytty, todisteet otetaan vastaan varsinaisessa oikeudenkäynnissä.

Kun todisteiden esittäminen on hyväksytty tavanomaista oikeudenkäyntiä (yli 6 000 euron arvoiset vaatimukset) edeltävässä kuulustelussa (jossa ratkaistaan myös prosessijärjestystä koskevat kysymykset), määrätään istuntopäivä, jolloin todisteet esitetään. Asianosaiset kutsutaan antamaan lausumansa, ja todistajat, joita asianosainen ei itse pysty tuomaan paikalle, kutsutaan kuultaviksi. Myös asiantuntijoita kutsutaan kuultavaksi, kun asianosaiset haluavat selvennyksiä tai selityksiä esitettyihin lausuntoihin. Jos asianosaiset eivät ole pystyneet liittämään kanteeseen ja vastineeseen tietyjä asiakirjoja, niitä pyydetään virallisesti kyseisiä asiakirjoja säilyttävilä elimiltä, jos kyseiset asiakirjarekisterit on nimetty. Jos todistetta ei voida esittää oikeudenistunnossa (kuten tietyn paikan katselmus), se tehdään ennen kyseistä istuntoa. Jos oikeudenkäyntiä edeltävässä kuulustelussa hyväksytään ainoastaan asiakirjatodisteita eikä näitä asiakirjoja ole riitautettu tai jos esitetään asiantuntijalausunto eikä yksikään asianosainen ole pyytänyt asiantuntijaa olemaan läsnä istunnossa, tuomioistuimien antaa päätöksensä kuulustelun jälkeen eikä varsinaista oikeudenistuntoa ole tarpeen määrätä.

Yleissääntönä on, että todisteet esitetään asiaa tutkivalle tuomarille tai tuomioistuimelle myös siinä tapauksessa, ettei todistaja asu sen tuomioistuimen tuomiopiirissä, vaan joutuu matkustamaan tuomioistuimeen sinä päivänä, jona hänet on kutsuttu kuultavaksi. (Todistajalla on kuitenkin oikeus vaatia tuomioistuimen kanslian vahvistamaa asianmukaista korvausta hänet kutsuneelta asianosaiselta rajoittamatta jutun voittaneen asianosaisen myöhempiä oikeutta vaatia vastapuolta korvaamaan oikeudenkäyntikulut.) Vain poikkeustapauksessa voidaan käyttää toisen tuomioistuimen apua (ja vastaanottaa todistajanlausunto todistajan asuinpaikan tuomioistuimessa), jos tämä on perusteltua huomattavan etäisyyden vuoksi. Tällöin annetaan määräys (kansallisella tasolla) tai hyödynnetään tuomioistuinten välistä kansainvälistä yhteistyötä koskevilla säännöillä säädettyä menettelyä sen mukaan, millä paikkakunnalla todistus on otettava vastaan. Viimeksi mainitussa tapauksessa asianosaiset toimittavat esitettävät kysymykset kirjallisesti. Videoneuvottelua käytetään kuitenkin yhä useammin, eikä kysymysten laatiminen etukäteen ole silloin välttämätöntä. Videoneuvottelun järjestämiseksi riittää, että sitä pyydetään sen paikan tuomioistuimelta, jossa videoneuvottelu aiotaan käydä.

2.3 Millistel juhtudel võib kohus tagasi lükata poole taotluse koguda tõendeid?

Kiistattomia seikkoja koskevia todisteita ei oteta vastaan, kuten ei myöskään todisteita, jotka eivät liity menettelyssä käsiteltävään asiaan tai jotka eivät oikeudenmukaisten ja luotettavien sääntöjen ja kriteerien perusteella auta selvittämään kiistanalaisia seikkoja. Milloinkaan ei hyväksytä todistelukeinoja tai tapaa, joka on laissa kielletty, joka on vastoin perusoikeuksia tai jossa pyydetään tuomioistuimen apua asianosaisten saatavilla olevien asiakirjojen saamiseksi.

Pääsääntöisesti todisteet on esitettävä suullisessa menettelyssä tai sitä edeltävässä menettelyssä. Jälkikäteen esitetyt todisteita ei oteta vastaan. Oikeustoimikelpoisuutta, perheoikeudellista asiaa tai alaikäisiä koskevilla menettelyissä voidaan esittää uusia seikkoja kantajan ja vastaajan esittämien lausumien jälkeen. Erityisesti niitä voidaan esittää muutoksenhakuasteessa, kun annetusta tuomiosta valitetaan tai valitukseen vastataan. Tällöin voidaan esittää uusia todisteita edellyttäen, ettei tuomioharkinta ole alkanut. Muissa menettelyissä asianosaiset voivat tuoda tuomioistuimen tietoon mahdollisesti ilmeneviä, uusia merkittäviä seikkoja kirjallisesti sekä myös pyytää näyttöä, jos toinen asianosainen ei tunnusta seikkaa eikä lausumien esittäminen ole enää mahdollista.

2.4 Millised on tõendamise eri viisid?

Oikeudenkäynnissä käytettyjä todistelukeinoja ovat asianosaisten kuuleminen, julkiset asiakirjat, yksityiset asiakirjat, asiantuntijalausunnat, katselmus, todistajien kuuleminen ja puheen, äänen ja kuvan toistamiseen sopivat välineet sekä välineet, joihin voidaan tallentaa ja joista voidaan tunnistaa ja toistaa oikeudenkäynnin kannalta olennaisia puhetta, tietoja, numeroita ja matemaattisia laskutoimituksia kirjanpito- tai muuta tarkoitusta varten.

2.5 Millised on tunnistaja ütlustega tõendamise meetodid ja kas need erinevad meetoditest, mida kasutatakse eksperdi arvamusega tõendamisel? Millised on kirjalike tõendite esitamise ja ekspertiaruande/eksperdiarvamuse kohta kehtivad nõuded?

TODISTEIDEN VASTAANOTTO TODISTAJILTA – Kanteessa tai vastineessa ei tarvitse mainita todistajia, sillä suullisessa menettelyssä kummankin asianosaisen on ilmestytävä istuntopäivänä paikalle niiden henkilöiden kanssa, joiden on tarkoitus todistaa istunnossa. Asianosaisten on pyydettävä tuomioistuinta haastamaan oikeudenkäyntiin ne todistajat, joita asianosaiset eivät pysty esittämään itse. Tällaisten todistajien on tultava paikalle kolmen päivän kuluessa haasteen vastaanottamisesta. Tavanomaisessa oikeudenkäynnissä todistajat nimetään sitä edeltävässä käsittelyssä, jossa määritetään prosessuaalisten seikkojen lisäksi asiassa kiistanalaiset seikat sekä esitetään ja hyväksytään näihin liittyviä todisteita.

Todistajanlausunto on aina suullinen, ja se annetaan istuntopäivänä (samoin menetellään asiantuntijoilta pyydettävien aiheelliseksi katsottujen selvitysten suhteen). Tähän todistajien kuulemista koskevaan sääntöön on kuitenkin yksi poikkeus: jos prosessin kannalta olennaisista seikoista on tärkeää saada selvitys oikeushenkilöiltä tai julkisoikeudellisilta yhteisöiltä, mutta ei ole tarpeen kuulla asiassa tietyillä luonnollisilla henkilöillä. Suullisen todistuksen sijasta yhteisölle toimitetaan tällöin kysymykset, joihin asianosaiset pyytävät vastausta ja jotka tuomioistuin toteaa aiheellisiksi. Vastaus annetaan kirjallisesti.

ASiantuntijalausunnat – Asiantuntijalausunto annetaan aina kirjallisena. Asianosaiset voivat kuitenkin päättää lausunnon antamisen ja vastapuolen lausuntoon tutustumisen jälkeen, pitävätkö he asiantuntijan osallistumista oikeudenkäyntiin tarvittavien selvennysten ja selitysten antamiseksi tarpeellisenä. Jos jompikumpi asianosaisista haluaa käyttää hyväkseen asiantuntijatodistelua, on kanteeseen tai vastineeseen liitettävä asianosaisen vaatimuksia tukeva asiantuntijalausunto. Jos tämä ei ole mahdollista, asianosaisen on ilmoitettava lausunnot, jotka hän haluaa esittää kantansa tueksi. Lausunnot on esitettävä heti, kun ne ovat asianosaisen saatavilla ja joka tapauksessa viisi päivää ennen varsinaista oikeudenkäyntiä edeltävän kuulustelun alkamista tai viisi päivää ennen suulliseen käsittelyyn kuuluvaa kuulustelua. Kanteen ja vastineen esittäessään asianosaiset voivat kuitenkin pyytää tuomioistuimen asiantuntijan nimeämistä. Tällöin asiantuntijalausunto annetaan myöhemmin (yleensä alustavan kuulemisen ja varsinaisen oikeudenkäynnin väliin jäävällä ajanjaksolla, joskin riittävän varhain, jotta asianosaiset voivat tutustua siihen ennen istuntoa).

Todistajan ja asiantuntijan välimuoto, niin sanottu asiantuntijatodistaja, on todistaja, joka pystyy antamaan tietoja menettelyyn liittyvistä teknisistä kysymyksistä. Tavallisesti asiantuntijatodistajat laativat kanteeseen tai vastineeseen liitetyt selvitykset, jotka ovat asiakirjatodisteita, eivät asiantuntijalausuntoja.

2.6 Kas mõni tõendamisviis on teistest suurema tõendusjõuga?

Kyllä on. Julkinen asiakirja antaa täyden näytön siinä dokumentoidusta tosiseikasta, toimesta tai asiaintilasta, sen laatimispäivämäärästä sekä siinä mainittujen notaarien ja muiden laatijoiden henkilöillisyydestä. Jos julkisen asiakirjan aitous riitautetaan, sitä verrataan alkuperäiseen asiakirjaan tai se pyritään todistamaan oikeaksi, oli alkuperäinen asiakirja missä tahansa. Edellä esitetystä huolimatta vanhat viralliset asiakirjat, joista ei ole notaarin merkintää, ja mikä tahansa muu virallinen asiakirja, josta ei ole alkuperäiskappaletta tai rekisteriä, johon sitä voitaisiin verrata tai jonka avulla se voitaisiin todistaa oikeaksi, antavat täyden näytön tuomioistuimessa niiden todenperäisyyttä erikseen todentamatta tai alkuperäiseen vertaamalla, ellei toisin todisteta tai ellei mahdollisessa käsiala-analyyssissä muuta ilmene.

Myös yksityiset asiakirjat antavat täyden näytön oikeudenkäynnissä, ellei asianosainen, jota vastaan ne esitetään, riitautta niitä. Jos yksityinen asiakirja riitautetaan, asiakirjan esittänyt asianosainen voi pyytää käsiala-analyyssiä tai muuta pitävää näyttöä asiakirjan aitouden vahvistamiseksi. Jos yksityisen asiakirjan aitoutta ei pystytä todistamaan, asiakirjaa arvioidaan terveen järjen perusteella, kuten myös muita selvitettäviä todisteita. Jos riitautettu asiakirja osoittautuu aidoksi, on asiakirjan riitauttanut asianosainen määrättävä paitsi korvaamaan riitauttamisesta aiheutuneet kulut, myös maksamaan sakkorangaistuksen.

Ellevät muiden todisteiden arvioinnin tulokset ole ristiriidassa tämän kanssa, tuomiossa pidetään varmoina niitä seikkoja, jotka yksi asianosainen on tunnustanut varmoiksi asianosaisten lausumassa, jos kyseinen asianosainen on ollut niihin henkilökohtaisesti osallisena ja seikkojen vahvistaminen varmoiksi on täysin hänen etunsa vastaista.

2.7 Kas teatavate asjaolude tõendamiseks on kohustuslikud kindlad tõendamisviisid?

Lähtökohtaisesti ei ole olemassa sääntöä siitä, mitä todisteita on käytettävä konkreettisten seikkojen todistamiseksi. On esimerkiksi loogista ajatella, että asianosaisten välisen kauppasuhteen johdosta nostetun maksukanteen kohdalla saatavan olemassaolo tai suorittaminen selvitetään käytännössä asiakirjanäytön perusteella. Asiantuntijalausunto on puolestaan tarpeen silloin, kun tarvitaan tieteellistä, taiteellista, teknistä tai käytännön tietoa asiaan liittyvien tosiseikkojen tai olosuhteiden arvioimiseksi tai niihin liittyvän varmuuden saamiseksi.

2.8 Kas seadus kohustab tunnistajaid ütlusi andma?

Oikeuteen kutsutuilla todistajilla on velvollisuus osallistua ilmoitettuun istuntoon tai kuulusteluun, ja tämän velvollisuuden laiminlyönnistä rangaistaan viiden päivän kuulemisajan jälkeen 180–600 euron sakkorangaistuksella. Jos todistaja ei saavu paikalle toisellakaan kerralla, seuraamuksena ei ole enää sakko, vaan todistaja voi joutua rikosvastuuseen oikeuden halventamisesta. Todistajaa varoitetaan asiasta.

2.9 Millistel juhtudel võivad nad keelduda ütluste andmisest?

Pääsääntöisesti todistajalla on todistusvelvollisuus. Poikkeuksen muodostaa todistaja, joka on asemansa tai ammattinsa puolesta velvollinen pitämään salassa kuulustelun kohteena olevat seikat. Todistaja ilmoitava tällöin syynsä, ja tuomioistuim arvioi todistamisesta kieltäytymisen perusteet ja ratkaisee, kuullaanko todistajaa vai voidaanko tämä vapauttaa todistamasta. Jos todistaja vapautetaan todistamisvelvollisuudesta, asiasta tehdään merkintä istuntopöytäkirjaan.

Jos todistaja väittää kuulusteltavien seikkojen liittyvän laissa luottamukselliseksi tai salaiseksi julistettuun tai luokiteltuun aineistoon, tuomioistuim pyytää toimivaltaiselta elimeltä viran puolesta oikeudenhoidon edun kannalta tarpeelliseksi katsomissaan tapauksissa virallisen asiakirjan, jossa vahvistetaan aiheen luottamuksellisuus. Kun tuomioistuim on tarkistanut luottamuksellisuutta tai salassapittoa koskevan väitteen perusteet, se määrää asiakirjan liitettäväksi oikeudenkäyntiasiakirjoihin varustettuna merkinnällä siitä, että kysymykset kuuluvat salassapitovelvollisuuden piiriin.

Lisäksi tuomioistuimen on tiedusteltava todistajalta ennen lausunnon antamista tämän henkilökohtaisista olosuhteista (asianosaisen sukulainen, ystävä tai vihemies, henkilökohtainen intressi asiassa jne.). Asianosaiset voivat esittää todistajan vastauksen perusteella tuomioistuimelle huomautuksia tämän puolueettomuudesta.

2.10 Kas isikut, kes keeldub tunnistamast, võib karistada või sundida ütlusi andma?

Todistajilla on velvollisuus saapua oikeuteen tuomioistuimen kutsusta ja antaa todistajanvala tai totuusvakuutus. Todistajaa on varoitettava vääriin valaan syyllistymisen siviilioikeudellisista seuraamuksista. Todistusvelvollisuus perustuu Espanjan siviiliprosessilain 366 §:ään. Jos todistaja kieltäytyy todistamasta, hän voi syyllistyä tuomioistuimen määräyksen noudattamatta jättämiseen ja hänelle voidaan määrätä sakkorangaistus. Jos teko on vakava, voidaan kieltäytyminen katsoa rikokseksi.

2.11 Kas on isikuid, keda ei saa tunnistajana üle kuulata?

Todistajana voi olla kuka tahansa henkilö, paitsi jos kyseessä olevista seikoista voi saada tiedon ainoastaan aistinvaraisesti ja henkilöllä on pysyviä kyseisten aistien (näkö, kuulo jne.) käytön rajoituksia tai heikko äly.

Todistajaksi voidaan hyväksyä 14-vuotta täyttänyt alaikäinen, jos tuomioistuim katsoo hänen olevan riittävän kypsä tuntemaan totuuden ja todistamaan totuudenmukaisesti.

Espanjan oikeudessa klassisella todistajan käsitteellä tarkoitetaan luonnollista henkilöä. Tämä ei kuitenkaan estä oikeushenkilöiden oikeudellisten edustajien esiintymistä oikeudessa todistajina antamassa tietoa seikoista, jotka he ovat kyseisessä ominaisuudessa saaneet tietoonsa. Oikeushenkilöille ja julkisoikeudellisille yhteisöille on annettu nimenomaisesti mahdollisuus antaa tuomioistuimelle tietoja kirjallisesti edellä esitetyllä tavalla (Espanjan siviiliprosessilain 381 §).

2.12 Milline on kohtuniku ja poolte roll tunnistaja ülekuulamisel? Millistel tingimustel võib tunnistaja üle kuulata videokonverentsi vahendusel või muude tehniliste vahendite abil?

Asianosaisten asianajajat esittävät suoraan tuomioistuimen hyväksymät kysymykset. Todistajan kuulemista ehdottaneen asianosaisen asianajaja aloittaa. Kun todistajan kuulemista esittänyttä asianosaista edustavan asianajajan kysymyksiin on vastattu, voivat muiden asianosaisten asianajajat esittää todistajalle vapaassa järjestyksessä uusia kysymyksiä, joita he pitävät hyödyllisinä tosiseikkojen selvittämiseksi. Myös tuomioistuim voi kuulustella todistajaa selvennysten ja lisätietojen saamiseksi.

Jos todistajan lausuma on pahasti ristiriidassa aiemmin kuullun todistajan tai asianosaisen lausuman kanssa, tuomioistuim voi omasta aloitteestaan tai jonkin asianosaisen pyynnöstä määrätä, että todistaja ristikuulustellaan yhdessä aiemmin kuullun todistajan tai asianosaisen kanssa.

Todistajaa voidaan pyynnöstä kuulla videoneuvottelun välityksellä, jos tuomioistuim hyväksyy pyynnön. Näin voidaan tehdä, kun videoneuvottelun välityksellä annettava lausunto on sopivin ja kohtuullisin keino ottaa vastaan todisteita asiaan liittyvien olosuhteiden vuoksi (lähinnä jos todistajan kotipaikka on kaukana tuomioistuimesta). Tällöin on taattava aina kontradiktorisen periaatteen ja asianosaisten puolustautumisoikeuden toteutuminen.

3 Tõendite hindamine

Näytön arvioinnin avulla tuomioistuim ratkaisee, miten tehokkaita käytetyt todistuskeinot ovat kokonaisuutena, kun niitä tarkastellaan terveellä järjellä. Kuten edellä on kuitenkin todettu, on muutampia todistuskeinoja, joiden todistusarvosta on säädetty laissa. Tällaisia ovat esimerkiksi julkiset ja yksityiset asiakirjat sekä asianosaisten kuuleminen tietyissä tilanteissa.

3.1 Kas asjaolu, et pool on saanud tõendid ebaseaduslikul teel, seab kohtule otsuse tegemisel piiranguid?

Todisteita, jotka on hankittu laissa kielletyyn keinoin, ei voida hyväksyä. Myöskään todisteilla, joita hankittaessa on loukattu suoraan tai välillisesti perusoikeuksia tai -vapauksia, ei ole todistusvaikutusta. Tämän vuoksi tuomioistuim ei ota tällaisia todisteita huomioon asiaa ratkaistessaan.

Kun joku asianosaisista katsoo, että hyväksytyt todistetta hankittaessa on loukattu perusoikeuksia, on asianosaisen otettava tämä esille välittömästi ja asia on annettava tarvittaessa muiden asianosaisten tiedoksi. Tämän jälkeen tuomioistuim ratkaisee, onko todiste laillinen.

Jos tuomioistuim katsoo, että todisteita hankittaessa on loukattu jotakin perusoikeutta, sen on hylättävä todiste viran puolesta.

Tuomioistuim voi ottaa tämän kysymyksen esille myös viran puolesta, ja kysymys ratkaistaan istunnon aikana. Jos kyseessä on suullinen menettely, asia ratkaistaan istunnon aluksi ennen todistelun vastaanottamista.

3.2 Kas minu kui poolte antud seletusi võetakse tõendina arvesse?

Jos asianosainen kutsutaan antamaan lausuma vastakkaisen osapuolen hyväksi, lausuman arvo riippuu asianosaisen antamien vastausten sisällöstä. Jos muiden todisteiden arvioinnin tulokset eivät ole ristiriidassa tämän kanssa, tuomiossa pidetään varmoina seikkoja, jotka yksi asianosainen on tunnustanut varmoiksi, jos kyseinen asianosainen on ollut niihin henkilökohtaisesti osallisena ja niiden vahvistaminen varmoiksi on täysin hänen etunsa vastaista. Muilta osin tuomioistuim arvioi lausuman sisältöä terveen järjen perusteella.

Tuomioistuim voi myös pitää asianosaiseen liittyviä henkilökohtaisia seikkoja varmoina, jos asianosainen ei saavu antamaan lausumaa tai saapuu oikeuteen mutta kieltäytyy antamasta lausumaa tai antaa vältteleviä vastauksia aina kun kyseessä ovat seikat, joissa asianosainen on ollut henkilökohtaisesti

osallisena ja joiden osoittautuminen varmoiksi on kokonaan tai osittain asianosaisen edun vastaista. Asianosaiselle on määrättävä lisäksi oikeuteen saapumatta jättämisestä 180–600 euron sakkorangaistus.

Päivitetty viimeksi: 30/10/2020

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.